

Registracija poslovnog imena preduzetnika u pravu Srbije

Registration of the Name of the Entrepreneurs Business Name in Serbian Law

Prof. dr Velisav Marković, Poslovni fakultet Valjevo, Univerzitet Singidunum Beograd

Sažetak - Preduzetnik je poslovno sposobno fizičko lice koje obavlja delatnost u cilju ostvarivanja prihoda i koje je kao takvo registrovano u skladu sa zakonom o registraciji. To je pravna forma organizovanja preduzeća radi obavljanja određene delatnosti radi sticanja dobiti, pod po pravilu individualnim (ličnim) poslovnim imenom od strane fizičkog lica i sa neograničenom odgovornošću celom svojom imovinom. Preduzetnik obavlja delatnost pod poslovnim imenom. Poslovno ime preduzetnika obavezno sadrži ime i prezime preduzetnika, opis pretežne delatnosti, oznaku "preduzetnik" ili "pr" i sedište. Poslovno ime preduzetnika, pored obaveznih elemenata, može da sadrži i poseban naziv i oznake kojima se određuje predmet poslovanja. Poslovno ime preduzetnika mora da se razlikuje od naziva drugog preduzetnika tako da ne izaziva zablude o identitetu sa drugim preduzetnikom, odnosno zablude u pogledu predmeta poslovanja preduzetnika.

Poslovno ime koje ne ispunjava zakonom propisane uslove ne može biti registrovano i često predstavlja razlog za odbačaj prijave za registraciju, naročito prilikom osnivanja.

Registracija poslovnog imena preduzetnika ne bi bila uspešna bez korišćenja internet stranice Agencije za privredne registre, odnosno registra preduzetnika.

U radu autor analizira propuste koji se dešavaju u praksi prilikom registracije poslovnog imena preduzetnika koje su razlog za odbačaj prijave i daje predloge kako koristiti internet stranicu Agencije za privredne registre i propisana pravila za registraciju kako bi prijava bila uspešna.

ključne reči – preduzetnik, poslovno ime, registracija poslovnog imena, Agencija za privredne registre

Summary - The entrepreneur is competent, a natural person who performs activities in order to gain revenue and which is registered as such. It is a legal form of organization of the economic entity for the performance of business activities and gain revenue, usually, under individual (personal) business name of a natural person with unlimited liability throughout its assets. The entrepreneur performs business activities under the business name. Business name of the entrepreneur must contain the name and surname of the entrepreneur, a description of the core business activities, and trademark "preduzetnik" or "pr" and the business seat. Business name of the entrepreneur, in

addition to the compulsory elements, may also contain a special name and mark which closely describes the subject of the business. Business name of the entrepreneur must be different from the names of other entrepreneurs in order not to cause misleading of identity with other entrepreneurs or misleading with respect to the core business activities.

Business name which does not meet the statutory requirements cannot be registered, and often in practice, this is a reason for rejection of the application for registration.

Registration of the business name of the entrepreneur would not have been successful without the internet site of the Agency for Business Registers, or registry of entrepreneurs.

The author analyzes the failures that occur in practice during the registration of business names of entrepreneurs, that are the reason for the rejection of the application, and gives suggestions on how to use the Internet site of the Agency for Business Registers and regulatory requirements, in order to make registration successful.

Keywords - entrepreneur, business name, registration of business names, the Agency for Business Registers

I POJAM I PRAVNI POLOŽAJ PREDUZETNIKA

Preduzetnik (trgovac) je pravna forma organizovanja preduzeća radi obavljanja određene delatnosti radi sticanja dobiti, pod po pravilu individualnim (ličnim) poslovnim imenom od strane fizičkog lica i sa neograničenom odgovornošću celom svojom imovinom. Individualni trgovac – preduzetnik dakle može isključivo biti fizičko lice (koje ima poslovnu sposobnost) i nikako pravno lice [1].

Individualni preduzetnik je poslovni oblik koji osniva i organizuje jedna osoba. To je najprostiji pravni oblik da se osnuje a takođe i najkorišćenija forma malih privrednih subjekata [2].

Individualni preduzetnik je popularna poslovna forma zbog svoje jednostavnosti, jednostavnog otvaranja i normalnog troška. Pojedincu treba samo registracija i odgovarajuća lokalna licenca i isti je spreman za posao [3].

Individualni preduzetnik (eng. *Sole proprietorship*) je nekorporativno poslovanje koje je

vođeno od jedne osobe kao samostalna delatnost. Samostalni preduzetnik (privatnik) koji obavlja slobodnu profesiju (poziv računovođe ili advokata) poznat je kao samostalni vršilac slobodne profesije. Takođe, vršilac slobodne profesije je u poslovanju poznat kao individualni trgovac (*sole trader*) [4].

U Nemačkom pravu za preduzetnika se koristi termin „trgovac“ ili „registrovani trgovac“ (eingetragener Kaufman EK, E.KFM ili ženski oblik e.Kfr) [5]. Ukoliko preduzetnik dostigne godišnji promet od 250.000 evra mora da izvrši upis u Trgovinski registar. Ako ima manji godišnji promet upis u registar je dobrovoljan. Nemački trgovinski zakon (HGB) se primenjuje na registrovanog trgovca [6].

U Švajcarskoj se za preduzetnika koristi termin „Einzelunternehmen“ i to je fizičko lice koje obavlja poslovnu delatnost u svoje ime i svoju odgovornost. Isti snosi punu neograničenu odgovornost za obaveze uključujući i privatnu imovinu. Preduzetnik je u Švajcarskoj često prvi korak u samozapošljavanju. Poslovno ime preduzetnika mora da sadrži prezime vlasnika kao glavnu komponentu. Preduzetnik mora biti registrovan u privrednom registru ako ima godišnji promet od 100.000 CHF a ako je promet manji registracija je dobrovoljna. U svakom slučaju preduzetniku mora da se prizna status samozaposlenog. Socijalno osiguranje smatra da je fizičko lice samozaposleno ako radi u svoje ime i za svoj račun, ima nezavisnu poziciju, nosi sopstveni ekonomski rizik. Priznavanjem samozapošljavanja bavi se Kancelarija socijalnog osiguranja u Cirihu [7].

Pravni položaj preduzetnika u našem pravu uređen je Zakonom o privrednim društvima¹ (u daljem tekstu: ZPD). Prema članu 83. ZPD preduzetnik je poslovno sposobno fizičko lice koje obavlja delatnost u cilju ostvarivanja prihoda i koje je kao takvo registrovano u skladu sa zakonom o registraciji. Preduzetnik ne može biti pravno lice.

Za obavljanje samostalne delatnosti, preduzetnik osniva radnju, odnosno odgovarajući oblik poslovanja (radionica, kancelarija, biro, servis, agencija, studio, pansion, apoteka, ordinacija i sl.).

Da bi fizičko lice bilo preduzetnik potrebno je da budu ispunjeni zakonski uslovi:

- 1) da je to fizičko lice poslovno sposobno,
- 2) da to fizičko lice obavlja određenu delatnost,
- 3) da tu delatnost obavlja u cilju ostvarivanja prihoda i
- 4) da je registrovano u skladu sa zakonom o registraciji.

Fizičko lice upisano u posebni registar, koje obavlja delatnost slobodne profesije² uređenu posebnim propisima, smatra se preduzetnikom u smislu Zakona o privrednim društvima ako je tim propisima to određeno. Slobodna profesija je ona profesija koja je kao takva kvalifikovana i definisana zakonom – advokatura, notarijat, zdravstvo, inženjerstvo, revizija, poresko savetovanje, aktuarstvo, umetnost, novinarstvo, veterinarstvo i dr.³

Individualni poljoprivrednik nije preduzetnik u smislu ovog zakona, osim ako posebnim zakonom nije drukčije uređeno. Isti stiče status preduzetnika i ima obavezu vođenja poslovnih knjiga:

a) ako se nosilac registrovanog poljoprivrednog gazdinstva (dobrovoljno) opredelio da ima svojstvo preduzetnika podnošenjem poreske prijave nadležnom poreskom organu,⁴

b) ako je registrovano poljoprivredno gazdinstvo obveznik poreza na dodatu vrednost (PDV).⁵

Međutim, preduzetnik upisom u Registar privrednih subjekata ne stiče svojstvo pravnog lica već zadržava svojstvo fizičkog lica. Upisom u registar

² Profesija je reč latinskog porekla i potiče od imenice *professio*, što znači: zanimanje, zanat, struka, stručni poziv[8].

³ Na primer, u našem zakonodavstvu daje se zakonsko određenje zdravstvene delatnosti kao slobodne profesije preko njenog obavljanja: „pod obavljanjem profesije, u smislu zakona, podrazumeva se neposredno obavljanje zdravstvene delatnosti od strane zdravstvenih radnika koji imaju odgovarajuće stručno obrazovanje zdravstvene struke i koji svoju delatnost obavljaju u zdravstvenim ustanovama i privatnoj praksi, kao i kod drugih poslodavaca, pod uslovima propisanim zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita (Zakon o komorama zdravstvenih radnika „*Sl. glasnik RS*“, broj 107/2005, 99/2010, član 4. stav 3.) ili u Kodeksu profesionalne etike advokata „Advokatura je profesionalno obavljanje advokatske delatnosti“, (Kodeks profesionalne etike advokata „*Službeni glasnik RS*“, br. 27/2012 član 3. tačka 3.1.1.). Više o slobodnim profesijama u Dabić Ljubiša, Pojmovno određenje i svojstva slobodnih profesija, *Pravni život* broj 12/2008, str. 473-489.

⁴ Zakonom o porezu na dohodak građana, *Sl. glasnik RS*, broj 24/2001, 80/2002, 135/2004, 62/2006, 65/2006, 10/2007, 7/2008, 7/2009, 31/2009, 44/2009, 3/2010, 18/2010, 4/2011, 50/2011, 91/2011 (Odluka Ustavnog suda), 7/2012, 93/2012, 114/2012 (Odluka Ustavnog suda), 8/2013, 47/2013, 48/2013, 108/2013, 6/2014, 57/2014, 68/2014, 5/2015, članovima 32. stav 2. i 43. stav 2. propisano je da je poreski obveznik po osnovu prihoda od poljoprivrede i šumarstva fizičko lice – nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva upisano u registar poljoprivrednih gazdinstava u skladu sa propisima koji uređuje tu oblast i koji vodi poslovne knjige po sistemu prostog knjigovodstva ili po sistemu dvojnog knjigovodstva u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija.

⁵ Poljoprivrednik čiji ukupan promet dobara i usluga u prethodnih 12 meseci nije veći od 8.000.000 dinara ne obračunava PDV za izvršeni promet dobara i usluga. Poljoprivrednik može da se opredeli za obavezu plaćanja PDV podnošenjem evidencione prijave propisane u skladu sa zakonom nadležnom poreskom organu i u tom slučaju stiče prava i obaveze koje obveznik PDV ima po zakonu. Iz člana 34. stav 5. i 6. Zakona o porezu na dodatu vrednost, *Sl. glasnik RS*, broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007, 93/2012, 108/2013, 6/2014, 68/2014, 142/2014, 5/2015

¹ *Sl. glasnik RS*, broj 36/2011, 99/2011, 83/2014, 5/2015

preduzetnik stiče svojstvo privrednog subjekta i pojedina svojstva pravnog lica.⁶ Elementi pravnog subjektiviteta pravnog lica koje ima preduzetnik su: poslovno ime, sedište, delatnost i dr. [9].

II POSLOVNO IME PREDUZETNIKA

Preduzetnik obavlja delatnost pod poslovnim imenom. Poslovno ime preduzetnika obavezno sadrži ime i prezime preduzetnika, opis pretežne delatnosti, oznaku "preduzetnik" ili "pr" i sedište.⁷

Preduzetnik ne bi mogao da obavlja svoju delatnost pod poslovnim imenom koje nije upisano u registar privrednih subjekata, a poslovno ime ne bi moglo biti upisano u registar privrednih subjekata ako ne bi obavezno sadržalo sve elemente propisane Zakonom o privrednim društvima.

Pored toga, poslovno ime preduzetnika, pored elemenata koje mora obavezno da sadrži, može da sadrži i poseban naziv i oznake kojima se određuje predmet poslovanja.⁸

Preduzetnik može da posluje pod nazivom kao što je „Nensin salon za nokte.“ Naziv je prosto trgovačko ime i ne stvara legalni entitet odvojen od vlasnika [3].

Poslovno ime preduzetnika ne mora da sadrži naziv.

U pravnom prometu preduzetnik mora da koristi poslovno ime kako je upisano u registar privrednih subjekata.⁹

⁶ „Stranka u postupku koji nastane u vezi sa poslovanjem i delatnošću radnje može biti samo fizičko lice kao vlasnik odnosno osnivač te radnje, a ne i sama radnja budući da radnja nema status pravnog lica već pojedina svojstva pravnog lica. Kako radnja nema sopstveni pravni subjektivitet, ona ne može biti nosilac prava i obaveza, pa time ne može biti ni stranka u postupku.“ Iz rešenja Okružnog suda u Novom Sadu, Gž. 1055/05 od 11.05.2006. godine, *Bilten sudske prakse Okružnog suda u Novom Sadu* broj 9/2006. Tako i „Stranka u postupku može biti fizičko lice, kao preduzetnik i vlasnik radnje, ali ne može biti radnja.“ Iz rešenja Vrhovnog suda Srbije, Prev. 34/01 i Pzz. 2/01 od 07.02.2001. godine, *Pravo i privreda* broj 1-4/2002, str. 236.

⁷ U Nemačkoj poslovno ime obično sadrži puno ime vlasnika. To se obično kombinuje sa poslovnim sadržajem. Pored toga, vlasnik ima pravo da slobodno bira svoje ime. U ime treba dodati „registrovani trgovac“ ili „ek“ (§19 HGB), <http://www.business-on.de/rechtsform-einzelunternehmen-kleingewerbe-kaufmann-vorteile-rechte-id> (03.10.2014.) U Hrvatskoj poslovno ime trgovca pojedinca mora sadržavati njegovo ime i prezime. Poslovno ime (tvrka) trgovca pojedinca mora sadržavati oznaku "t.p.", član 24. Zakona o trgovačkim društvima Hrvatske

⁸ „Firma, naziv privrednog društva može se upotrebiti kao žig i tada se grafički predstavlja u određenom obliku. Privredni subjekt tada uživa zaštitu firme i na osnovu pravnog režima koji se primenjuje na zaštitu žigova, a neovlašćena upotreba takvog žiga pod određenim uslovima predstavlja neloyalnu konkurenciju“. Iz presude Višeg trgovinskog suda, Pž. 7641/2008 od 17.10.2008. godine, *Sudska praksa trgovinskih sudova – Bilten* broj 4/2008.

⁹ „Na stranačku sposobnost preduzetnika nije od uticaja da li je prvo označen naziv radnje, a zatim lično ime preduzetnika ili obrnuto.“ Iz presude Privrednog apelacionog suda, Pž. 4844/13 od 16.01.2014. godine, *ParagrafLex*.

Poslovno ime preduzetnika mora da se razlikuje od naziva drugog preduzetnika tako da ne izaziva zablude o identitetu sa drugim preduzetnikom, odnosno zablude u pogledu predmeta poslovanja preduzetnika.¹⁰

III ISTICANJE POSLOVNOG IMENA

Shodno odredbi člana 87. stav 5. Zakona o privrednim društvima preduzetnik je dužan da istakne svoje poslovno ime u svom sedištu, kao i na svakom izdvojenom mestu, osim ako obavlja delatnost van određenog prostora (po pozivu stranke, od mesta do mesta i sl.) kada je po prirodi same delatnosti takvo obavljanje delatnosti jedino moguće ili uobičajeno. Ako ne istakne svoje poslovno ime u svom sedištu, kao i na drugom mestu obavljanja delatnosti preduzetnik će se kazniti za prekršaj novčanom kaznom od 50.000,00 dinara do 200.000,00 dinara shodno odredbama člana 588. stav 1. tačka 3. Zakona o privrednim društvima.

Propisima je uređena i obaveza isticanja poslovnog imena i na vozilima privrednih subjekata. Na osnovu odredbi člana 5. Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju¹¹ autobus kojim se obavlja prevoz putnika u drumskom saobraćaju, osim autobusa kojim se obavlja gradsko-prigradski prevoz putnika, mora imati na bočnim stranama ispisano poslovno ime, odnosno firmu, a može imati i njegov znak koji uživa zaštitu u skladu sa zakonom kojim se uređuju žigovi.

Teretno motorno vozilo kojim se obavlja prevoz stvari u drumskom saobraćaju mora imati na bočnim vratima, odnosno na bočnim stranama kabine vozila, ispisano poslovno ime, odnosno firmu, a može imati i njegov znak koji uživa zaštitu u skladu sa zakonom kojim se uređuju žigovi.

Putnički automobil u svojini fizičkog lica kojim to lice vrši prevoz za lične potrebe, putnički automobil privrednog subjekta kojim se obavlja prevoz, vozila kojima se obavlja osposobljavanje kandidata za vozače i putnički automobil kojim se obavlja auto-taksi prevoz putnika, na bočnim stranama ne mora imati ispisano poslovno ime, odnosno firmu, niti njegov znak.

Na krovu vozila kojim se obavlja prevoz putnika ili stvari u drumskom saobraćaju, osim putničkog automobila kojim se obavlja auto-taksi prevoz putnika i vozila kojima se obavlja osposobljavanje kandidata za vozače, ne može biti stavljeno poslovno

¹⁰ Član 86. stav 3. ZPD.

¹¹ *Sl. glasnik RS*, broj 46/95, 66/2001, 61/2005, 91/2005, 62/2006, 31/2011

ime, odnosno firma, niti se mogu stavljati drugi natpisi.¹²

Na bočnim stranama autobusa, odnosno na bočnim vratima ili bočnim stranama kabine teretnog motornog vozila ne mogu se stavljati drugi natpisi, osim natpisa poslovnog imena, odnosno znaka koji uživa zaštitu u skladu sa zakonom kojim se uređuju žigovi.

Poslovno ime, odnosno firma, moraju biti na vozilu ispisani slovima visine najmanje 5 cm i bojom koja se bitno razlikuje od osnovne boje vozila.

Primalac lizinga i zakupac vozila smatra se vlasnikom vozila u smislu navedenih prava i obaveza.

Što se tiče upotrebe poslovnog imena Zakonom o privrednim društvima je propisano da poslovna pisma i drugi dokumenti preduzetnika, uključujući i one u elektronskoj formi, koji su upućeni trećim licima sadrže poslovno ili skraćeno poslovno ime, sedište, adresu za prijem pošte ako se razlikuje od sedišta, matični broj i PIB broj. Preduzetnik nije dužan da upotrebljava pečat u poslovnim pismima i drugim dokumentima, ako zakonom nije drugačije propisano [10].

IV PRAVILA PRILIKOM REGISTRACIJE POSLOVNOG IMENA

Pravila kojima je Zakon uredio naziv i poslovno ime su veoma važna budući da poslovno ime koje ne ispunjava zakonom propisane uslove ne može biti registrovano i često predstavlja razlog za odbačaj prijave za registraciju, naročito prilikom osnivanja. Agencija za privredne registre je, na svojoj internet stranici [10], preporučila uputstva koja treba pažljivo proučiti pre podnošenja registracione prijave:

Poslovno ime obavezno sadrži: ime i prezime preduzetnika, opis pretežne delatnosti, oznaku „preduzetnik“ ili „pr“ i sedište, a može da sadrži i poseban naziv kao i oznake kojima se bliže određuje predmet poslovanja preduzetnika.

Poslovno ime ne može da bude takvo da vređa moral, da izaziva zabludu u pogledu pravne forme. Ovo znači da oznaka pravne forme u poslovnom imenu mora da odgovara stvarnoj pravnoj formi subjekta (odnosno ne sme da upućuje na neku drugu pravnu formu). Takođe, poslovno ime ne može da sadrži pogrdne i slične reči.

Poslovno ime je na srpskom jeziku, na ćirilicnom ili latiničnom pismu.

Poslovno ime i prevodi poslovnog imena, mogu da sadrže naziv Republike Srbije ili njene teritorijalne jedinice i autonomne pokrajine, kao i njihove pridevske oblike uz prethodnu saglasnost nadležnog organa. Takođe, mogu da sadrže i naziv strane države ili međunarodne organizacije i njihove pridevske oblike uz saglasnost nadležnog organa te države ili međunarodne organizacije.

Naziv preduzetnika može biti na stranom jeziku, može da sadrži pojedine strane reči ili karaktere, na latiničnom pismu engleskog jezika, kao i arapske ili rimske brojeve. Važno je uočiti da se ova mogućnost odnosi samo na naziv, ali ne i na celo poslovno ime subjekta registracije.

Naziv preduzetnika može da sadrži lično ime drugog fizičkog lica uz njegovu saglasnost, odnosno saglasnost njegovih zakonskih naslednika ukoliko je to lice umrlo.

Naziv ne može da izaziva zabludu u pogledu delatnosti preduzetnika, kao i u pogledu pravne forme.

Preduzetnik može u poslovanju da koristi i prevod poslovnog imena ili prevod skraćenog poslovnog imena na jeziku nacionalne manjine ili stranom jeziku (pri čemu se naziv ne prevodi). Ukoliko preduzetnik želi da koristi prevod poslovnog imena ili skraćenog poslovnog imena u svom poslovanju, potrebno je da i te prevode registruje.

Pored poslovnog imena, preduzetnik može da koristi i skraćeno poslovno ime, pod istim uslovima pod kojim koristi i poslovno ime i ono obavezno sadrži: ime i prezime preduzetnika, oznaku „preduzetnik“ ili „pr“ i naziv. Dakle, ime i prezime preduzetnika, oznaka pravne forme i naziv su obavezni elementi skraćenog poslovnog imena preduzetnika. Pri tome, naziv u skraćenom poslovnom imenu mora biti identičan nazivu u poslovnom imenu i ne mogu se koristiti skraćenice naziva, akronimi i slično.

Poslovno ime ne može da izaziva zabludu u pogledu predmeta poslovanja preduzetnika, Ovo znači da pretežna delatnost u poslovnom imenu preduzetnika ne može da bude navedena kao: uslužna radnja, zanatstvo, zanatske usluge, zanatska radionica, uslužna agencija, agencija za intelektualne usluge, proizvodnja, proizvodno zanatska radnja, ili: SZR, STR, SUR, ZTPUR i sl.¹³

¹² Član 52. stav 1 tačka 1. Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju: Novčanom kaznom od 150.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik ako je na krovu vozila kojim se obavlja prevoz putnika ili stvari u drumskom saobraćaju, osim putničkog automobila kojim se obavlja auto-taksi prevoz putnika i vozila kojima se obavlja osposobljavanje kandidata za vozače, stavljena firma ili drugi natpis.

¹³ U registru postoje preduzetnici sa navedenim delatnostima u poslovnom imenu, kao na primer: SAMOSTALNA ZANATSKO TRGOVINSKA RADNJA M QVART DRAGAN MARKOVIĆ PREDUZETNIK KRAGUJEVAC ali je navedeni preduzetnik registrovao početak obavljanja delatnosti 03.07.2003. što znači pre stupanja na snagu Zakona o privrednim društvima, odnosno isti je pod tim imenom preregistrovan iz registra koji je vodila lokalna samouprava do 2005. godine kada je osnovana Agencija za privredne registre Zakonom o agenciji za privredne registre. *Sl. glasnik RS*, broj 55/2004.

Opis pretežne delatnosti koji se navodi u poslovnom imenu, mora biti u skladu sa opisom delatnosti koja se registruje kao pretežna delatnost preduzetnika i ne može da izaziva zabluđu, kao i njegov naziv, u pogledu predmeta poslovanja preduzetnika. Na primer: ako je pretežna delatnost preduzetnika: 9523 Popravka obuće i predmeta od kože, ta delatnost u poslovnom imenu može biti opisana na isti način (popravka obuće i predmeta od kože) ili npr.: popravka obuće, obućarska radionica, obućar, obućarske usluge i sl.

Ako preduzetnik, pored pretežne delatnosti, obavlja i druge delatnosti, njegovo poslovno ime može da sadrži (pored opisa delatnosti koju će obavljati kao pretežnu) i precizan ili manje precizan opis tih drugih delatnosti, ako preduzetnik te delatnosti može da registruje (primer: Popravka obuće, trgovina, proizvodnja i prevoz; Popravka obuće, ugostiteljstvo, trgovina i građevinarstvo; Popravka obuće i menjački poslovi; Studio za strane jezike i iznajmljivanje vozila itd.).¹⁴ Naravno, ovo nije moguće u slučaju ako je posebnim propisom određeno da:

- 1) preduzetnik ne može da obavlja određenu delatnost (delatnost škola za vozače, advokatska delatnost, delatnost ustanova),
- 2) delatnost može da se obavlja samo kao pretežna (primer: taksi prevoz),
- 3) delatnost može da se obavlja kao jedina (primer: zastupnik u osiguranju), ili
- 4) da nije priložena prethodna saglasnost, ako je to propisano (primer: promet i popravljavanje oružja i municije,...).

Ako opis šifre delatnosti koja se registruje kao pretežna, obuhvata više različitih poslova i aktivnosti, u poslovnom imenu se precizno navodi samo onaj posao, odnosno aktivnost koju će preduzetnik obavljati. Primer: šifra 69.10 - pravni poslovi (sadrži: advokatske poslove koji se ne registruju u RPS i – ostale pravne poslove koji obuhvataju aktivnosti - veštaka, stečajnih upravnika, izvršitelja itd, koji se registruju u RPS i njihova registracija je uslovljena izdavanjem prethodnog odobrenja, saglasnosti ili drugog akta nadležnog organa),

U poslovnom imenu preduzetnika, odnosno drugog subjekta, delatnost ne može da bude opisana kao: „stari zanat“, umetnički zanat“ ili „domaća radinost“. Samo proizvod koji je sertifikovan može da nosi oznaku: „proizvod starog zanata“, „proizvod umetničkog zanata“ ili „proizvod domaće radinosti“, kao i stilizovanu oznaku otvorene šake.

¹⁴ Na primer, rešenjem Agencije za privredne registre BP 859/2015 od 09.01.2015. godine usvojena je registraciona prijava osnivanja preduzetnika pod poslovnim imenom MILOŠ ĐURIĆ PR USLUGE PRIPREMANJA I POSLUŽIVANJE PIĆA I PROIZVODNJA OBUĆE LJUBOVIJA.

Najzad, poslovno ime preduzetnika mora da se razlikuje od poslovnog imena drugog preduzetnika, tako da ne izaziva zabluđu o identitetu sa drugim preduzetnikom, Ovo pravilo je naročito važno, budući da je odredbom člana 14. stav 1. tačka 8. Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre propisano da po prijemu prijave Registrator proverava da li je u registru koji postupa po prijavi pod istim nazivom već registrovano drugo pravno lice ili preduzetnik, ili je već podneta prijava za registraciju pod istim nazivom, ili je već rezervisan u skladu sa ovim zakonom, odnosno da li je naziv određen u skladu sa zakonom. Ukoliko postoji naziv koji je identičan ili sličan traženom nazivu, prijava će biti odbačena.¹⁵ Iz navedenih razloga, se preporučuje da podnosioci registracionih prijava osnivanja preduzetnika ili prijava za promenu naziva registrovanih preduzetnika, izvrše pretragu već registrovanih ili rezervisanih naziva, kako bi izbegli neželjeno odbacivanje zahteva za registraciju.

Pri tome, predlaže se, da se prilikom korišćenja pretrage podataka koriste sledeća uputstva:

Ukoliko se željeni naziv sastoji iz samo jedne reči, preporučuje se da se pretraga izvrši i za ceo i za deo naziva i ukoliko ovaj način pretrage ne vrati nikakve rezultate, to znači da je taj naziv slobodan. Ukoliko je, međutim, željeni naziv zauzet, treba imati u vidu da dodavanje, jednog ili dva simbola (kao što su crtice, slova, razmak) neće biti dovoljno da takav naziv bude registrovan. Na primer, ukoliko postoji privredni subjekt sa nazivom BETAPREVOZ, neće biti moguće registrovati naziv BETA PREVOZ ili BETA-PREVOZ;¹⁶

Treba voditi računa da se neke reči drugačije pišu, ali se isto izgovaraju, odnosno da se na jedan način pišu na srpskom i na stranom jeziku (npr. MENADŽMENT i MANAGEMENT) tako da je uvek potrebno proveriti da li se upotrebom nekog drugog slova ili rasporeda slova dobija isti rezultat, jer ako se samo drugačije piše, a isto izgovara, to može da izaziva zabunu o privrednom subjektu (npr.

¹⁵ Agencija za privredne registre je rešenjem BP 46980/2013 od 26.04.2013. godine odbacila registracionu prijavu osnivanja sa obrazloženjem: „Uvidom u dostavljenu registracionu prijavu utvrđeno je da poslovno ime preduzetnika koje je navedeno u prijavi sadrži naziv MIL VAS, a na teritoriji Republike Srbije je već registrovan drugi preduzetnik pod istim, odnosno sličnim nazivom (MILVAS), što se može utvrditi pretragom podataka o nazivu preduzetnika, na internet strani Agencije: www.apr.gov.rs“.

¹⁶ Tako i „Uvidom u dostavljenu registracionu prijavu utvrđeno je da poslovno ime preduzetnika koje je navedeno u prijavi sadrži naziv NINA PRVA, a na teritoriji Republike Srbije je već registrovan drugi preduzetnik pod istim, odnosno sličnim nazivom (NINA 1), što se može utvrditi pretragom o nazivu preduzetnika, na internet strani Agencije: www.apr.gov.rs“ Iz rešenja Agencije za privredne registre o odbacivanju registracione prijave osnivanja BP52659/2013 od 16.05.2013. godine.

KOFI i COFFEE i COFEE). Takođe, ukoliko se željeni naziv sastoji iz više od jedne reči, nikada ne treba kucati u polje pretrage sve reči iz kojih se naziv sastoji. U ovakvim situacijama, preporučuje se da se uzme onaj deo naziva koji je po nečemu specifičan i da se taj deo ukuca u polje pretrage pa ako ovaj način pretrage ne vrati nikakve rezultate, takav naziv je slobodan. Na internet stranici Agencije za privredne registre predstavljeno je i video uputstvo za registraciju poslovnog imena i rezervaciju naziva u APR-u [11].

V REZERVACIJA NAZIVA

Ukoliko budući preduzetnik želi da bude siguran da će tačno određeni naziv koji želi da registruje biti slobodan, može se koristiti pravom rezervacije naziva, koje je propisano članom 39. i 40. Zakona o postupku registracije u Agenciji za privredne registre. Propisano da se rezervacija naziva pokreće podnošenjem prijave nadležnom registru sa dokazom o uplati naknade za rezervaciju naziva.

Ako su ispunjeni uslovi za rezervaciju naziva Registrator u roku od pet dana od dana podnošenja prijave izdaje potvrdu o rezervaciji naziva i rezervisani naziv unosi u bazu podataka rezervisanih naziva. Potvrda sadrži oznaku registra, broj pod kojim je prijava zavedena, datum i vreme prijave, naziv koji se rezerviše, podatke o podnosiocu prijave i podatke o visini naknade.

Naziv se rezerviše u korist podnosioca prijave na rok od 60 dana od dana objave, koji se uz ponovnu uplatu naknade, pre isteka roka na koji je rezervisan, može obnoviti na naknadni rok od 60 dana. Rezervacija naziva se do isteka roka na koji je naziv rezervisan, može preneti na drugo pravno ili fizičko lice u kom slučaju Registrator potvrdu o prenosu rezervisanog naziva dostavlja licu u čiju je korist naziv rezervisan.

VI ZAKLJUČAK

Iz iznetog proizilazi da je danas nemoguće uspešno registrovati poslovno ime preduzetnika bez korišćenja interneta odnosno internet strane Agencije za privredne registre.

Da bi se ispoštovala pravila registracije potrebno je izvršiti niz provera i pretraga u bazi preduzetnika koji vodi Agencija za privredne registre koja se mogu vršiti samo putem interneta.

Savremeno poslovanje, koje podrazumeva i primenu prava u poslovanju, nemoguće je danas zamisliti bez primene informacionih tehnologija.

LITERATURA

- [1] Vasiljević Mirko, *Kompanijsko i trgovinsko pravo*, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu i JP Službeni glasnik Beograd, 2008., str.17.
- [2] Cohen William A., *Entrepreneur and Small Business Problem Solver*. John Wiley & Sons, 2006, str. 13
- [3] Spadaccini Michael, *Business Structures: Forming a Corporation, LLC, Partnership, Or Sole Proprietorship*. Entrepreneur Press, 2007., str. 4.
- [4] Clark John, Owen Edward, ed. *Dictionary of International Accounting Terms*. Global Professional Publichi, 2001. str. 199.
- [5] Commercial Register from Germany: *Legal forms in Germany*, dostupno na <http://www.commercial-register.com/legalformsgermany.html> (03.10.2014.)
- [6] Chambers of Commerce Euregio Meuse-Rhine: *Database of legal entities*, dostupno na <http://www.euregiochambers.eu/legal-entities/germany/sole-proprietorship.html> (03.10.2014.)
- [7] Gruenden: *Step by step to your own company, Legal structure - sole proprietorship*, dostupno na <http://www.gruenden.ch/en/founding-process/preparation/legal-forms/sole-proprietorship> (03.10.2014.)
- [8] Vujaklija Milan, *Leksikon stranih reči i izraza*, Prosveta, Beograd, 1970, str. 785.
- [9] Carić Slavko, Vitez Miroslav, Veselinović P. Janko, *Privredno pravo*, Privredna akademija Novi Sad, 2006., str. 32.
- [10] <http://www.apr.gov.rs/Регистри/ПредузетнициУпутства/ПредузетнициУпутстваОпштаУпутства.aspx> (25.09.2015).
- [11] <http://www.apr.gov.rs/Видеоупутства/ВидеоупутствозарегистрацијупословногименаирезервацијуназивауАПР-у.aspx> (25.09.2015.).